

CREAȚI DUPĂ CHIPUL LUI DUMNEZEU – TEMELIA DEMNITĂȚII UMANE

Lect. univ. dr. Timotei RUSU

Institutul Teologic Baptist din București, Romania

timoteicorinar@gmail.com

Abstract: Create in the Image of God – the Foundation of Human Dignity. Human beings are social beings with feelings, thinking and will. They have freedom to choose, ability to communicate and a moral compass. In the same time, they long for love, value, worth, freedom and dignity. This is true, especially in our fallen world with all the hate, discrimination and human trafficking. Where do they have this longing from? This article answers this question from the biblical perspective. Humans are created in the image of God. This is the foundation for real dignity and freedom. We experience the sad reality of sin, that darkened the image of God in our lives and in our relationships. But, there is hope. By the redemptive work of Jesus Christ, any human can be re-created in God's image and the dignity can be fully restored.

Keywords: *Imago Dei, Human rights, Human Dignity, Creation.*

Declarația Universală a Drepturilor Omului, semnată la 10 decembrie 1948 la Paris, începe cu următoarele cuvinte „recunoașterea demnității inerente și a drepturilor egale și inalienabile ale tuturor membrilor familiei umane este fundamentul libertății, dreptății și păcii în lume...”¹

Demnitatea umană și egalitatea au fost alese ca cele dintâi concepte care să deschidă poarta Declarației. Ce a stat la baza acestei declarații este discutabil.

Nancy Flowers, în *A Short History of Human Rights*, încearcă o abordare integratoare atunci când afirmă: „În cursul celei mai mari părți din istorie, oamenii au obținut drepturi și responsabilități prin membralitatea lor la un grup – familia, națiunea indigenă, religia, clasa, comunitatea sau

¹ <https://www.un.org/en/about-us/universal-declaration-of-human-rights>, (accesat 20.08.2021).

statul. Multe societăți au avut tradiții similare cu «regula de aur» de a «face altora ce ai vrea să ți se facă». *Vedele hinduse, Codul lui Hammurabi babilonian, Biblia, Quran (Coranul) și Preceptele lui Confucius* sunt cinci dintre cele mai vechi surse scrise, care abordează problemele datoriilor, drepturilor și responsabilităților umane.² Este evidentă încercarea autoarei de a da o greutate egală mai multor tradiții, fie pentru a nu discrimina, fie pentru a reduce importanța tradiției iudeo-creștine în acest subiect. Acest lucru se vede din modul în care sunt puse în aceeași categorie *Codul lui Hammurabi* și *Coranul*, care au apărut la aproape 2000 de ani distanță unul de altul.

De cealaltă parte, Carter Center din Atlanta, Georgia, SUA, a publicat un material intitulat „Scripturally Annotated Universal Declaration of Human Rights – Biblical Texts Promoting Human Rights”³. Scopul lui este de a arăta legătura strânsă dintre conceptele Sfintei Scripturi și Declarația Universală a Drepturilor Omului. În fiecare dintre cele 30 de articole sunt prezentate texte biblice relevante, însoțite de explicații menite să ajute cititorul să vadă Scriptura din acest punct de vedere.

Lauren și Michael McAfee în articolul „The Bible’s Impact On Human Rights – The Ideas Of Human Dignity And Respect For All Didn’t Develop In A Vacuum” sunt fermi când afirmă că: „în creștinism, mai specific în Biblie, găsim sursa drepturilor universale ale omului. Toți oamenii sunt creați după chipul lui Dumnezeu – acesta este argumentul aboliționiștilor pentru desființarea sclaviei. Toate femeile sunt create după chipul lui Dumnezeu – acesta este argumentul avocaților drepturilor femeilor la plata egală și vot. Copiii sunt creați după chipul lui Dumnezeu – acesta este argumentul împotriva muncii infantile. Pentru avocații pro-life, acest adevăr se extinde până în pântece, când ei susțin că fiecare făt este o ființă umană, un purtător de imagine intrauterin și de aceea merită libertate și viață.”⁴

Alții au ales să se poziționeze în zona neutră, cum este cazul lui Pollman și Menke. Ei susțin că termenul „demnitate” a fost ales în textul Declarației Universale a Drepturilor Omului tocmai pentru că a fost con-

2 <http://hrlibrary.umn.edu/edumat/hreduseries/hereandnow/Part-1/short-history.htm> (accesat 21.08.2021).

3 https://www.cartercenter.org/resources/pdfs/peace/human_rights/universal-declaration-human-rights-scripturally-annotated.pdf (accesat 3.09.2021).

4 <https://www.christianitytoday.com/ct/2019/june-web-only/not-what-you-think-michael-lauren-mcafee.html> (accesat 4.09.2021)

siderat neutru, „nefiind utilizat de niciunul dintre grupurile diverse, cum ar fi liberalismul, socialismul și catolicismul.”⁵

În consecință, Sigmund Muler afirmă că „ambii termeni – demnitatea umană și drepturile omului – cuceresc nu numai domeniul public, ci recuceresc și teologia.”⁶

Cu toate că este discutabil faptul că învățătura creștină ar fi stat la baza Declarației Universale a Drepturilor Omului, nimeni nu poate nega că „demnitatea umană” și, implicit, „drepturile omului” sunt concepte care aparțin tradiției iudeo-creștine. Fără a susține o legătură directă dintre ele, voi prezenta perspectiva pe care a avut-o apostolul Pavel asupra demnității umane, mai ales că el a trăit într-o societate sclavagistă, departe de a fi una ideală. Care este sursa demnității umane în concepția apostolului Pavel? Cum se face că omul a ajuns atât de departe de idealul dorit? Cum poate să revină la înălțimea și la statura pierdută? La aceste întrebări vom căuta răspunsuri în continuare.

Demnitate prin *Imago Dei*

Biblia, cartea de căpătâi a creștinismului, începe cu sintagma „la început Dumnezeu”. Acesta este modul în care a ales Dumnezeu să Își înceapă cartea Lui. El este autorul Cărții și a tot ce este creat. Chiar în primul capitol găsim sfatul divin cu privire la om și la creația Lui: „Dumnezeu a zis: «Să facem om după chipul Nostru, după asemănarea Noastră; el să stăpânească peste peștii mării, peste păsările cerului, peste vite, peste tot pământul și peste toate târâtoarele care se mișcă pe pământ.» Dumnezeu a făcut pe om după chipul Său, l-a făcut după chipul lui Dumnezeu; parte bărbătească și parte femeiască i-a făcut...” (Geneza 1:26-27). Din această declarație observăm că Dumnezeu a creat totul, dar omului i-a dat o poziție specială.

Diferența dintre om și restul creației se vede din câteva lucruri specifice. Omul este creat la finalul lucrării creatoare a lui Dumnezeu. Totul era pregătit pentru existența lui. Apoi toate creaturile au fost făcute de Dumnezeu prin cuvânt. Dumnezeu a zis „să fie” și „a fost”. În cazul omului, Dumnezeu l-a format din țărâna pământului, s-a implicat dincolo de cu-

5 Menke, Christoph/Pollmann, Arnd: *Philosophie der Menschenrechte zue Einführung*. Hamburg, Junius 2, 2008, p. 131.

6 https://brill.com/view/journals/jrat/6/1/article-p22_3.xml?language=-de#FN000006 (accesat 4.09.2021)

vinte. La fel și la crearea femeii, Dumnezeu a „operat” bărbatul și a modelat femeia. În mod metaforic putem spune că în cazul omului, și doar în cazul lui, Dumnezeu S-a murdărit pe mâini! Omul este singurul despre care se spune că este conceput să fie „după chipul și asemănarea” lui Dumnezeu.

Ce înseamnă că omul este creat după chipul și asemănarea lui Dumnezeu? *Imago Dei* este „un termen teologic aplicat în mod unic oamenilor și denotă o relație simbolică unică între Dumnezeu și umanitate. ... Pasajul biblic nu înseamnă că Dumnezeu există în formă umană, ci, mai degrabă, că oamenii sunt după chipul lui Dumnezeu în natura lor morală, spirituală și intelectuală.”⁷ Gregory Peterson, în *Encyclopedia of Science and Religion*, prezintă pe scurt modul în care a fost interpretat *Imago Dei*. „În tradiția teologiei creștine, chipul lui Dumnezeu a fost interpretat într-o varietate largă de sensuri. Teologii antici și medievali au identificat chipul lui Dumnezeu în principal cu abilitatea de a raționa și aceasta a fost calitatea distinctivă a ființelor umane de alte organisme. Irineu de Lyon (secolul II) a făcut o distincție suplimentară între chip și asemănare, ambii termeni fiind folosiți în Geneza 1”.⁸ Pentru Irineu, la cădere, omul a pierdut chipul lui Dumnezeu, dar nu și asemănarea cu El. Simango Daniel face o trecere în revistă a personalităților marcante care au definit chipul lui Dumnezeu. Pentru Augustin de Hippo, chipul lui Dumnezeu este puterea rațiunii și a înțelegerii, mai presus de celelalte ființe iraționale. Pentru Thomas d' Aquino, doar ființele raționale sunt după chipul lui Dumnezeu. Martin Luther înțelege chipul lui Dumnezeu ca având două ipostaze: chipul public și chipul privat. Chipul public este universal și constă în intelect și voință, iar chipul privat constă în neprihănirea originală pe care omul a pierdut-o la căderea în păcat. Pentru John Calvin, chipul lui Dumnezeu constă în neprihănirea și adevărata sfințenie a omului.⁹ Dacă am continua lista înțelepților până în ziua de azi, am fi de acord că, pe bună dreptate, „filozofii și teologii au dezbătut de milenii însemnătatea exactă a acestei expresii”.¹⁰

Întorcându-ne la textul sacru, observăm cel puțin trei direcții majore în înțelegerea chipului lui Dumnezeu în om.

7 <https://www.pbs.org/faithandreason/theogloss/imago-body.html> (accesat 13.09.2021).

8 <https://www.encyclopedia.com/philosophy-and-religion/christianity/christianity-general/imago-dei> (accesat 13.09.2021).

9 Simango, Daniel, „The Imago Dei (Gen. 1:26-27): A History of Interpretation From Philo to the Present”, în *Studia Historiae Ecclesiasticae* 42 (1) 2016, pp. 172-190. <https://doi.org/10.25159/2412-4265/1065>.

10 https://en.wikipedia.org/wiki/Image_of_God (accesat 13.09.2021).

Prima este una *relațională*. Inițiativa lui Dumnezeu era una de echipă, de comuniune: „să facem”. Aceasta implică anumite trăsături și abilități caracteristice unei comuniuni. O listă minimă ar cuprinde capacitatea intelectuală de a raționa, de a gândi în concepte, dar și capacitatea de a le comunica. Dar această comunicare trebuie să fie făcută voluntar, deci omul trebuie să aibă libertatea de a alege să comunice cu cei din jur. Asta implică existența sentimentelor și a voinței. Probabil că ceea ce le adună pe toate împreună este dragostea. Dumnezeu este Dragoste și a creat omul cu capacitatea de a iubi. Și dragostea este complexă prin faptul că este combinația perfectă între rațiune, sentimente și voință.

A doua direcție este una *morală*. Libertatea de a face bine are sens doar dacă există și libertatea de a nu face bine. Chipul lui Dumnezeu se vede în capacitatea înscrisă în fiecare om de a avea un fel de senzor al bine-lui și al răului. În această capacitate morală se vede și sentimentul de vină, atunci când omul alege să nu facă bine, sau sentimentul de împlinire, de satisfacție, de mulțumire interioară, atunci când omul alege să facă binele.

A treia dimensiune este cea *funcțională*. Primul punct din fișa postului omului era: „el să stăpânească...” peste toate creaturile de pe pământ. Această responsabilitate implică capacitatea de a governa, de a organiza, de a planifica și de a duce la îndeplinire. La nivelul lui, omul poate crea, poate compune, poate să exprime în diverse forme o gamă largă de sentimente, gânduri sau idei. Împăratul David și-a exprimat uimirea cu privire la această responsabilitate prin cuvintele: „*L-ai făcut cu puțin mai prejos decât Dumnezeu și l-ai încununat cu slavă și cu cinste. I-ai dat stăpânire peste lucrurile mâinilor Tale, toate le-ai pus sub picioarele lui: oile și boii laolaltă, fiarele câmpului, păsările cerului și peștii mării, tot ce străbate cărările mărilor.*” (Psalmii 8:5-8)

Aplicația acestui adevăr stă la baza demnității și libertății umane. Toți oamenii sunt egali și ar trebui să fie tratați ca atare. Scriptura spune că „*Dumnezeu a făcut pe om după chipul Său, l-a făcut după chipul lui Dumnezeu; parte bărbătească și parte femeiască i-a făcut...*” (Geneza 1:27). Nu doar bărbatul este făcut după chipul lui Dumnezeu, ci și femeia. Și nu doar un bărbat este făcut după chipul lui Dumnezeu, ci fiecare bărbat în parte. Richard Middleton face o observație revelatoare în acest punct: „Nu doar că toți oamenii (bărbați și femei) sunt creați după chipul lui Dumnezeu (Geneza 1), dar Geneza 10 prezintă toate națiunile, cu diversitatea lor culturală și lingvistică, derivând din aceeași familie umană. Într-adevăr, în

Geneza 1, Dumnezeu a creat plantele, peștii, păsările și animalele câmpului după «soiul» lor (Geneza 1:11-12,21,24-25), dar, când ajunge la crearea omului, nu este menționat nici un «soi». Aceasta pentru că există un singur soi de ființe umane, cele create după chipul lui Dumnezeu.”¹¹

Omul are mandatul să fie reprezentantul lui Dumnezeu în creația Lui și, în măsura în care îndeplinește acest mandat, se bucură de fericirea pentru care a fost creat și de frumusețea relațiilor interumane împlinitoare.

Demnitatea pierdută

Tabloul prezentat nu mai reprezintă demult realitatea din interior și din jurul nostru. De fapt, trebuie să dai doar câteva file din Scriptură pentru a găsi oamenii care au renunțat la starea în care au fost creați. Imediat au intervenit vinovăția, rușinea, dezvinovățirea și toate celelalte stări asociate. Dar, concomitent, și relațiile au suferit radical: învinovățirea, invidia, ura au culminat cu prima crimă din istorie, primul act de a lua cuiva viața. Apoi, ca pe un tobogan, au apărut aspecte care atentează la demnitatea și libertatea altora: bigamia, homosexualitatea, incestul...

Motivul acestui declin urgent este explicat de apostolul Pavel, la aproape 4000 de ani de la Creație, în Epistola către Romani. Pasajul acesta este complex și realist. Nu te-ai fi așteptat ca apostolul Pavel să scrie unei comunități pe care nu o vizitase încă un astfel de text chiar la începutul scrisorii. Aici găsim nu doar o diagnoză, ci și cauza unei boli care a cuprins toate culturile și toate meridianele. De fapt, Pavel începe cu cauza, prin următoarele cuvinte: *„Mânia lui Dumnezeu se descoperă din cer împotriva oricărei necinstiri a lui Dumnezeu și împotriva oricărei nelegiuiri a oamenilor, care înădușă adevărul în nelegiuirea lor. Fiindcă ce se poate cunoaște despre Dumnezeu le este descoperit în ei, căci le-a fost arătat de Dumnezeu. În adevăr, însușirile nevăzute ale Lui, puterea Lui veșnică și dumnezeirea Lui se văd lămurit de la facerea lumii, când te uiți cu băgare de seamă la ele în lucrurile făcute de El. Așa că nu se pot dezvinovăți, fiindcă, măcar că au cunoscut pe Dumnezeu, nu L-au proslăvit ca Dumnezeu, nici nu I-au mulțumit, ci s-au datat la gândiri deșarte și inima lor fără pricepere s-a întunecat. S-au fâlit că sunt înțelepți și au înnebunit și au schimbat slava Dumnezeului nemuritor într-o icoană care seamănă cu omul muritor, păsări, dobitoace cu patru picioare și târătoare”.* (Romani 1:18-23)

11 <https://imagodeifund.org/the-ethical-challenge-of-the-image-of-god-in-the-21st-century-human-rights-and-beyond> (accesat 19.09.2021).

Pașii descriși de apostolul Pavel ar putea fi așezați cronologic astfel:

- ✦ Dumnezeu a făcut lumea și prin ea Își prezintă trăsăturile Lui (divinitatea, puterea...);
- ✦ Dumnezeu li S-a descoperit și oamenilor în forul lor interior;
- ✦ Oamenii au cunoscut pe Dumnezeu și adevărul lui Dumnezeu;
- ✦ Oamenii au ales să urmeze gândurile lor, contrare lui Dumnezeu;
- ✦ Oamenii L-au necinstit pe Dumnezeu prin fapte care sunt împotriva caracterului lui Dumnezeu;
- ✦ Oamenii s-au considerat înțelepți și L-au înlocuit pe Dumnezeu cu idoli de toate felurile (oameni, păsări, târâtoare...);
- ✦ Toate acestea au stârnit mânia obiectivă, justificată a lui Dumnezeu.

Pasajul continuă cu descrierea acțiunilor lui Dumnezeu și a urmărilor neascultării în viața oamenilor, astfel: *„De aceea, Dumnezeu i-a lăsat pradă necurăției, să urmeze poftele inimilor lor, așa că își necinstesc singuri trupurile, căci au schimbat în minciună adevărul lui Dumnezeu și au slujit și s-au închinat făpturii în locul Făcătorului, care este binecuvântat în veci! Amin. Din pricina aceasta, Dumnezeu i-a lăsat în voia unor patimi scârboase, căci femeile lor au schimbat întrebuițarea firească a lor într-una care este împotriva firii; tot astfel, și bărbații au părăsit întrebuițarea firească a femeii, s-au aprins în poftele lor unii pentru alții, au săvârșit parte bărbătească cu parte bărbătească lucruri scârboase și au primit în ei înșiși plata cuvenită pentru rătăcirea lor. Fiindcă n-au căutat să păstreze pe Dumnezeu în cunoștința lor, Dumnezeu i-a lăsat în voia minții lor blestamate, ca să facă lucruri neîngăduite. Astfel au ajuns plini de orice fel de nelegiuire, de curvie, de viclenie, de lăcomie, de răutate; plini de pizmă, deucidere, de ceartă, de înșelăciune, de porniri răutăcioase; sunt șoptitori, bârfitori, urători de Dumnezeu, obraznici, truși, lăudaroși, născocitori de rele, neascultători de părinți, fără pricepere, călcători de cuvânt, fără dragoste firească, neînduplecați, fără milă”* (Romani 1:24-31)

Neașteptată este expresia mâniei lui Dumnezeu. Acest concept este prezentat chiar la începutul pasajului (v.18) tocmai pentru a crea imaginea unui Dumnezeu creator, care vede rebeliunea omului creat după chipul Său. Așteptarea oamenilor ar fi să vadă expresii ale mâniei lui Dumnezeu asemănătoare cu ale noastre, dar, surprinzător, Pavel explică acțiunea mâniei lui Dumnezeu prin verbul „i-a lăsat”. Asta nu înseamnă că Dumnezeu nu ar fi putut să ia măsuri mult mai dure împotriva oamenilor, însă această „lăsare” poartă în ea și libertatea omului de a-și decide soarta, dar și oportunitatea lui Dumnezeu de a le oferi o scăpare din această situație.

De trei ori ni se spune că Dumnezeu i-a lăsat. Mai întâi, „Dumnezeu i-a lăsat pradă necurăției, să urmeze poftele inimilor lor.” Apoi, „Dumnezeu i-a lăsat în voia unor patimi scârboase”. Iar în final, „Dumnezeu i-a lăsat în voia minții lor blestamate”. Găsim aici facultățile create de Dumnezeu – sentiment, rațiune și voință – folosite fără Dumnezeu. Ele nu sunt doar folosite fără Dumnezeu, ci și împotriva lui Dumnezeu. Urmarea însă este tristă: omul a ajuns să le folosească și împotriva lui însuși. Ceea ce era normalitate a devenit anormal, iar ceea ce era anormal a devenit normal.

Demnitatea umană a avut de suferit pe toate planurile. În interiorul ființei lui omul a fost invadat de mândrie, răutate, viclenie, lăcomie. Toate acestea au de-a face cu caracterul omului, cu modul lui de a fi. Ba mai mult, ele afectează modul cuiva de a gândi. „S-au dedat la gânduri deșarte” este descrierea biblică. Omul a ales să-și alimenteze gândirea cu gânduri pornite din mândrie, răutate, viclenie. El nu mai seamănă cu gândirea lui Dumnezeu, ci cu gândirea celui rău. La prima vedere, aceste trăsături sunt „private”, deci nu ar afecta viața celor din jur.

Următorul nivel de pierdere a demnității este cel al trupului: „își necinstesc singuri trupurile”. Omul a fost creat ca un întreg: partea materială și partea spirituală. Ele se intercondiționează și se influențează în mod involuntar. Orice gând sau stare nepotrivită afectează negativ trupul. Mai mult chiar, faptele care urmează gândurilor afectează trupul. Apostolul Pavel spune că „au primit în ei înșiși plata cuvenită pentru rățăcirea lor”.

Dar lucrurile nu se opresc aici. Urmează zona relațiilor prin care este afectată demnitatea altora. Din această categorie fac parte cearta, obrăznicia, curvia și chiar uciderea. O categorie specială o reprezintă păcatele sexuale. Dincolo de curvie, care este trecută parcă fugitiv în această listă, sunt accentuate păcatele sexuale ale persoanelor de același sex. Atât bărbații, cât și femeile au părăsit firescul sau normalul legat de sex și s-au dedat la relații nefirești.

Două sunt observațiile de la finalul listei, care nu ne dau prea multă speranță cu privire la umanitate. Oamenii care au pornit pe această cale sunt „neînduplecați, fără milă”. (Romani 1:31) Faptul că sunt neînduplecați arată că nu au disponibilitatea de a gândi altfel decât le convine sau de a accepta argumentele altora, oricât de convingătoare ar fi. Realitatea zilelor noastre este că acești oameni nu doar că sunt de neînduplecat, dar ei vor să-i oblige și pe alții să accepte gândirea lor, să le accepte faptele, ba mai mult, să le sărbătorească. Cât despre „fără milă”, este o descriere care arată

nivelul decăderii umane. Din moment ce Dumnezeu este milos, omul despărțit de Dumnezeu este fără milă.

Capitolul se încheie cu o observație suplimentară: „Și, măcar că știu hotărârea lui Dumnezeu, că cei ce fac asemenea lucruri sunt vrednici de moarte, totuși ei nu numai că le fac, dar și găsesc de buni pe cei ce le fac.” (Romani 1:32) Sfidarea lui Dumnezeu adună oamenii în comunități ale sfidării lui Dumnezeu. Aceste comunități vor să redefinească totul după bunul lor plac. Ei se încurajează și se sprijină reciproc.

Această imagine complexă și atât de actuală arată cum chipul lui Dumnezeu este puternic mutilat în om și, împreună cu acest chip, sunt mutilate și demnitatea, și libertatea, și, uneori, chiar viața oamenilor. Oare mai este speranță?

Demnitatea regăsită „în Cristos”

Sfânta Scriptură ne arată cum Dumnezeu S-a implicat în umanitate prin persoana Fiului Său, Isus Cristos. Prin întrupare, Cristos a luat parte la toată experiența omenirii care a mutilat chipul lui Dumnezeu. Apoi, prin jertfa Sa pe cruce, a purtat vina fiecăruia și ne-a înlocuit în pedeapsă și în moarte. Și în înviere! Datorită Lui și prin El, fiecare om are oportunitatea de a fi recreat în interior după chipul Domnului Isus. Această recreare duce la redarea demnității gândirii, a demnității faptelor și a relațiilor.

Apostolul Pavel Îl prezintă pe Domnul Isus ca fiind chipul lui Dumnezeu. Tocmai acest lucru vrea Satana să îl ascundă. „Și dacă Evanghelia noastră este acoperită, este acoperită pentru cei ce sunt pe calea pierzării, a căror minte necredincioasă a orbit-o dumnezeul veacului acestuia, ca să nu vadă strălucind lumina Evangheliei slavei lui Hristos, care este chipul lui Dumnezeu.” (2 Corinteni 4:3-4) Domnul Isus este singurul care a păstrat acest chip original, neștirbit. El a răspuns pe drept ucenicului Filip „cine M-a văzut pe Mine a văzut pe Tatăl!” (Ioan 14:9)

Intenția lui Dumnezeu, prin lucrarea Fiului Său, este să ne redea demnitatea și să ne transforme în asemănarea chipului Domnului Isus. „De altă parte, știm că toate lucrurile lucrează împreună spre binele celor ce iubesc pe Dumnezeu, și anume spre binele celor ce sunt chemați după planul Său. Căci, pe aceia pe care i-a cunoscut mai dinainte, i-a și hotărât mai dinainte să fie asemenea chipului Fiului Său, pentru ca El să fie Cel Întâi Născut dintre mai mulți frați.” (Romani 8:28-29)

Acest proces are loc pe măsură ce omul își orientează/fixează atenția asupra slavei Domnului Isus. „*Noi toți privim cu fața descoperită, ca într-o oglindă, slava Domnului și suntem schimbați în același chip al Lui, din slavă în slavă, prin Duhul Domnului.*” (2 Corinteni 3:18) Pe de-o parte, Duhul lui Dumnezeu lucrează în credincios chipul Domnului Isus, iar pe de altă parte, este o acțiune individuală conștientă de conformare la chipul desăvârșit al Domnului. Partea frumoasă în acest proces este că el este dator de demnitate. Apostolul Pavel arată clar că procesul acesta afectează și gândirea, și vorbirea, și relațiile. „*Din numărul lor erați și voi odinioară, când trăiați în aceste păcate. Dar acum lăsați-vă de toate aceste lucruri: de mânie, de vrăjmășie, de răutate, de clevetire, de vorbele rușinoase care v-ar putea ieși din gură. Nu vă mințiți unii pe alții, întrucât v-ați dezbrăcat de omul cel vechi, cu faptele lui, și v-ați îmbrăcat cu omul cel nou, care se înnoiește spre cunoștință, după chipul Celui ce l-a făcut.*” (Coloseni 3:7-10)

Dar nu este vorba doar de generalități, ci și de probleme majore de demnitate care se rezolvă prin apartenența la Cristos.

Voi exemplifica prin egalitatea dintre sexe și egalitatea oamenilor indiferent de statutul social.

Despre *egalitatea dintre bărbat și femeie* s-a amintit că, prin creație, atât bărbatul, cât și femeia au fost făcuți după chipul lui Dumnezeu. Apoi, istoria a fost martoră la o ridicare a bărbatului mai presus de femeie, lucru care s-a văzut prin tratamentul pe care bărbatul i-l oferea/aplica femeii. Diferența fizică dintre bărbat și femeie a fost folosită de bărbații decăzuți pentru a domina femeile. Nefiind la fel de puternice ca să le poată ține piept, femeile au ajuns să își piardă libertatea și demnitatea.

Domnul Isus a adus zorii peste întunericul societății patriarhale prin gesturile Lui discrete, dar ferme. Chiar dacă nu a chemat nicio femeie să-i încredințeze mandatul apostoliei, raportarea Lui la femei le-a oferit demnitate și eliberare. Am putea enumera câteva dintre acțiunile revoluționare ale Domnului Isus cu privire la femei:

- ♦ A folosit elemente din viața femeii pentru a ilustra adevărurile predicat de El. „*Le-a spus o altă pildă, și anume: «Împărăția cerurilor se aseamănă cu un aluat pe care l-a luat o femeie și l-a pus în trei măsuri de făină de grâu, până s-a dospit toată plămădeala.»*” (Matei 13:33) De asemenea, când a vorbit despre modul în care Dumnezeu caută omul păcătos, a folosit nu numai imaginea păstorului care își caută oaia pierdută, ci și pe aceea a unei gospodine. *Sau care femeie, dacă are*

zece lei de argint și pierde unul din ei, nu aprinde o lumină, nu mătură casa și nu caută cu băgare de seamă până când îl găsește? (Luca 15:8)

- ✦ A dat femeile drept exemple tuturor, mai ales pe femeile care, nefind evreice, aveau o credință puternică: „Apoi S-a întors spre femeie și a zis lui Simon: «Vezi tu pe femeia aceasta? Am intrat în casa ta și nu Mi-ai dat apă pentru spălat picioarele, dar ea Mi-a stropit picioarele cu lacrimile ei și Mi le-a șters cu părul capului ei.» (Luca 7:44)
- ✦ A apărat femeile când au fost nedreptățite sau neînțelese. Când ucenicii au judecat femeia care I-a uns picioarele cu mir costisitor, Domnul Isus i-a mustrat, zicându-le: „De ce faceți supărare femeii? Ea a făcut un lucru frumos față de Mine.” (Matei 26:10) Un alt caz clasic este atunci când fariseii au adus la Domnul Isus o femeie prinsă în timp ce săvârșea păcatul preacurviei (de observat că doar pe femeie au adus-o pentru a o condamna). Domnul Isus, după ce i-a încurajat pe cei fără păcat să arunce cu piatra, a rămas singur cu femeia. „Atunci, S-a ridicat în sus; și, când n-a mai văzut pe nimeni decât pe femeie, Isus i-a zis: «Femeie, unde sunt părâșii tăi? Nimeni nu te-a osândit?» «Nimeni, Doamne», I-a răspuns ea. Și Isus i-a zis: «Nici Eu nu te osândesc. Du-te și să nu mai păcătuiești.» (Ioan 8:10-11) Domnul Isus nu a încurajat continuarea vieții în păcat, dar i-a oferit o șansă reală de mântuire.
- ✦ A făcut minuni în viața lor. Multe dintre femei aveau probleme grave de sănătate și Domnul le-a vindecat nediscriminatoriu. „Isus S-a întors, a văzut-o și i-a zis: «Îndrăznește, fică! Credința ta te-a tămăduit.» Și s-a tămăduit femeia chiar în ceasul acela.” (Matei 9:22)
- ✦ A acceptat slujirea femeilor. „Curând după aceea, Isus umbla din cetate în cetate și din sat în sat și propovăduia și vestea Evanghelia Împărăției lui Dumnezeu. Cei doisprezece erau cu El și mai erau și niște femei care fuseseră tămăduite de duhuri rele și de boli: Maria, zisă Magdalena, din care ieșiseră șapte draci.” (Luca 8:1-2) Era și normal să primească slujirea femeilor, care erau atât de dedicate. Nimic nu le-a oprit să fie ultimele la răstignire și primele la înviere. „Acolo erau și niște femei care priveau de departe. Printre ele erau Maria Magdalena, Maria, mama lui Iacov cel mic și a lui Iosef, și Salome, care, pe când era El în Galileea, mergeau după El și-I slujeau, și multe alte femei care se suiseră împreună cu El în Ierusalim.” (Marcu 15:40-41)
- ✦ A încredințat cea mai mare veste femeilor. Uimitor a fost modul în care Domnul Isus le-a întâmpinat pe femei în dimineața învierii și

le-a încredințat mesajul învierii să îl ducă ucenicilor. Într-o lume în care cuvântul unei femei nu conta nici chiar ca martor ocular, gestul Domnului Isus de a le încredința lor vestea cea mai mare din univers este un gest care le-a onorat și înnobilit pe femei.

Apostolul Pavel sintetizează învățătura Domnului despre relația dintre bărbat și femeie. Ca o abordare logică, nu există o superioritate masculină, pentru că este o interconectare și intercondiționare biologică. Fiecare bărbat este născut de o femeie. Iar Domnul Isus recunoaște aceasta: *„Totuși, în Domnul, femeia nu este fără bărbat, nici bărbatul fără femeie. Căci dacă femeia este din bărbat, tot așa și bărbatul, prin femeie, și toate sunt de la Dumnezeu.”* (1 Corinteni 11:11-12)

Apoi, noul statut spiritual obținut prin *„îmbrăcarea cu Cristos”* oferă o identitate spirituală care transcende și o depășește pe cea etnică, socială sau sexuală. *„Toți care ați fost botezați pentru Hristos v-ați îmbrăcat cu Hristos. Nu mai este nici iudeu, nici grec; nu mai este nici rob, nici slobod; nu mai este nici parte bărbătească, nici parte femeiască, fiindcă toți sunteți una în Hristos Isus. Și dacă sunteți ai lui Hristos, sunteți sămânța lui Avraam, moștenitori prin făgăduință.”* (Galateni 3:27-29)

Cât despre egalitatea oamenilor indiferent de statutul social, Pavel folosește poziția de rob și de om liber, care, *„în Cristos”*, sunt irelevante. Și unul, și celălalt sunt creați după chipul lui Dumnezeu și ar trebui să fie tratați cu demnitate. Relevante sunt sfaturile practice adresate atât stăpânilor, cât și sclavilor. Dincolo de a schimba o orânduire socială în câțiva ani, învățătura creștină a adus o schimbare imediată în calitatea relațiilor. Apostolul Pavel aduce în discuție persoana Domnului Isus, ca o motivație pentru ceea ce face fiecare. *„Robilor, ascultați în toate lucrurile pe stăpânii voștri pământești; nu numai când sunteți sub ochii lor, ca cei ce caută să placă oamenilor, ci cu curăție de inimă, ca unii care vă temeți de Domnul. Orice faceți, să faceți din toată inima, ca pentru Domnul, nu ca pentru oameni, ca unii care știți că veți primi de la Domnul răsplata moștenirii. Voi slujiți Domnului Hristos.”* (Coloseni 3:22-24) Viața nouă în Cristos nu este doar o problemă de duminică, ci afectează toate aspectele vieții. Un rob Îl slujea pe Cristos în fiecare zi și în fiecare situație.

Dar nu numai robii, ci și stăpânii aveau nevoie de aceeași motivație. Aici transformarea era și mai grea și mai vizibilă. *„Și voi, stăpânilor, purtați-vă la fel cu ei; feriți-vă de amenințări, ca unii care știți că Stăpânul lor și al vostru este în cer și că înaintea Lui nu se are în vedere fața omului.* (Efeseni

6:9) *Stăpânilor, dați robilor voștri ce le datorați și ce li se cuvine, căci știți că și voi aveți un Stăpân în cer.*” (Coloseni 4:1) Argumentul lui Pavel este că Dumnezeu nu discriminează pe nimeni, „înaintea Lui nu se are în vedere fața omului”, iar în final stăpânul ultim este Dumnezeu. El este Stăpânul robilor și Stăpânul stăpânilor în aceeași măsură. Pentru o ilustrare practică, cartea Filimon este ideală în a vedea că aceste sfaturi nu sunt doar teorie, ci au fost aplicate în situația dată de convertirea unui rob fugar. Acesta a devenit frate cu stăpânul lui la care s-a întors și care l-a primit ca atare.

În concluzie, baza pentru demnitatea și libertatea omului nu stă în situația economică a unei țări sau în nivelul ei de civilizație. Identitatea oamenilor ca ființe create după chipul și asemănarea lui Dumnezeu este singura bază nediscriminatorie pentru demnitatea umană. Este adevărat că, după ieșirea omului de sub autoritatea lui Dumnezeu, acest chip a fost puternic șifonat, chiar mutilat, astfel încât lumea a devenit o junglă morală și relațională, unde rezistă cel mai puternic pe cheltuiala celor slabi. Dar situația nu este fără scăpare. Prin întruparea Domnului Isus, prin învățătura Lui, prin moartea și învierea Lui a oferit fiecăruia șansa unui nou început. Astfel, oamenii creați după chipul lui Dumnezeu și recreați prin jertfa mântuitoare a Domnului Isus reușesc să obțină din nou demnitate și să trăiască frumos. Desigur, dacă vor.

Bibliografie:

- *Biblia*, traducerea Dumitru Cornilescu.
- <https://www.un.org/en/about-us/universal-declaration-of-human-rights>.
- <http://hrlibrary.umn.edu/edumat/hreduseries/hereandnow/Part-1/short-history.htm>.
- https://www.cartercenter.org/resources/pdfs/peace/human_rights/universal-declaration-human-rights-scriptually-annotated.pdf
- <https://www.christianitytoday.com/ct/2019/june-web-only/not-what-you-think-michael-lauren-mcafee.html>.
- https://brill.com/view/journals/jrat/6/1/article-p22_3.xml?language=-de#FN000006.
- <https://www.pbs.org/faithandreason/theogloss/imago-body.html>.

- ✦ <https://www.encyclopedia.com/philosophy-and-religion/christianity/christianity-general/imago-dei>.
- ✦ https://en.wikipedia.org/wiki/Image_of_God.
- ✦ Lauren Green Mcafee, Michael Mcafee, *The Bible's Impact on Human Rights*.
- ✦ *The ideas of human dignity and respect for all didn't develop in a vacuum*, June 28, 2019.
- ✦ <https://www.christianitytoday.com/ct/2019/june-web-only/not-what-you-think-michael-lauren-mcafee.html>.
- ✦ Menke, Christoph; Pollmann, Arnd, *Philosophie der Menschenrechte zue Einführung*, Hamburg, Junius,2, 2008.
- ✦ Middleton J. Richard, *Imago Dei Fund, The Ethical Challenge of the Image of God in the 21st Century – Human Rights and Beyond*, MARCH 9, 2017.
- ✦ <https://imagodeifund.org/the-ethical-challenge-of-the-image-of-god-in-the-21st-century-human-rights-and-beyond/>.
- ✦ *Scripturally Annotated Universal Declaration of Human Rights, Biblical Texts Promoting Human Rights*.
- ✦ https://www.cartercenter.org/resources/pdfs/peace/human_rights/universal-declaration-human-rights-scriptually-annotated.pdf.
- ✦ Sigrid Müller, *Concepts and Dimensions of Human Dignity in the Christian Tradition*, *Interdisciplinary Journal for Religion and Transformation in Contemporary Society*
- ✦ Simango, Daniel, „The Imago Dei (Gen 1:26-27): A History of Interpretation From Philo to the Present”, in *Studia Historiae Ecclesiasticae* 42 (1) 2016, pp. 172-190. <https://doi.org/10.25159/2412-4265/1065>.